

Одеський
державний
університет
внутрішніх справ

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Одеський державний університет внутрішніх справ
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

**ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ
НАВЧАННЯ: ПРАВОВИЙ СТАТУС
ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ**

1 травня – 11 червня 2023 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

УДК 378-351.74(062.552)

3-18

Організаційний комітет:

Дмитро ШВЕЦЬ – доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, полковник поліції, ректор Одеського державного університету внутрішніх справ;

Максим КОРНІЄНКО – доктор юридичних наук, професор, полковник поліції, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ;

Сергій АЛБУЛ – кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри оперативного-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Одеського державного університету внутрішніх справ;

Олександр СІФОРОВ – кандидат технічних наук, доцент, полковник поліції, начальник навчально-методичного відділу Одеського державного університету внутрішніх справ;

Вікторія НЕСТЕРЧУК – науковий співробітник відділу організації наукової роботи Одеського державного університету внутрішніх справ.

Заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання:
3-18 **правовий статус та особливості функціонування** : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 травня – 11 червня 2023 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – 108 с.

ISBN 978-617-554-151-7

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання: правовий статус та особливості функціонування» (11 червня 2023 року).

УДК 378-351.74(062.552)

© Одеський державний університет
внутрішніх справ, 2023

© Центр українсько-європейського
наукового співробітництва, 2023

ISBN 978-617-554-151-7

ПІДГОТОВКА СПІВРОБІТНИКІВ ПОЛІЦІЇ ДО НАДАННЯ ПЕРШОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ (ПМД)

Носенко В. М.

*кандидат медичних наук,
доцент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії
та медицини невідкладних станів,
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Кожен може опинитися у такій ситуації, коли людині необхідна ПМД, спрямована на порятунок життя. Ось чому так важливо освоїти базові навички ПМД. У деяких випадках це може бути єдина допомога, тоді як в інших вона може допомогти їм, поки не прибуде швидка допомога (ШД) або їх не доправлять до лікарні. Якщо у когось є серйозна травма або хвороба, він повинен отримати допомогу від людини, що знаходиться поруч, краще – від підготовленого фахівця (наприклад – співробітника поліції (СП)), а в подальшому – від медичного працівника. Важливе місце СП у тому комплексі рятувальних термінових заходів, тому що часто саме він і є тим єдиним, хто може цю допомогу надати та врятувати життя людині. Багато СП проходять медичну підготовку для проведення обмеженого огляду та втручань на місці події. Однак у більшості ситуацій, коли виникають проблеми зі здоров'ям, для огляду, лікування та транспортування викликаються служби ПМД [1]. На першому етапі треба розглянути з погляду чинного законодавства України законність надання медичної допомоги пересічним громадянином, який не є співробітником державних структур. Насамперед це Закон України «Про екстрену медичну допомогу», а саме ст. 3 (у разі виявлення людини у невідкладному стані, та за відсутності медичних працівників на місці події, громадянин України зобов'язаний: негайно зателефонувати в екстрену медичну допомогу або повідомити про виявлену людину в невідкладному стані та про місце події працівників найближчого закладу охорони здоров'я або будь-яку особу, яка зобов'язана надавати медичну допомогу та знаходиться поблизу місця події; по можливості надати виявленій людині у невідкладному стані необхідну допомогу, у тому числі шляхом перевезення такої людини у найближчу до місця події установу охорони здоров'я). Тобто законодавство не лише дозволяє, але ще й зобов'язує нас діяти за протоколами надання ПМД. Крім цього передбачено відповідальність за ненадання допомоги у вигляді ст. 136 КК України

(ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, при можливості надати таку допомогу або неповідомлення про такий стан особи належним установам, якщо це спричинило тяжкі тілесні ушкодження, смерть, карається штрафом чи громадськими роботами, або арештом, тюремним строком). Дуже важливим для розуміння місця поліції у структурі українського суспільства є Закон України «Про Національну поліцію України» від 02.07.2015 № 580-VIII. Часто думають, що поліція працює тільки зі злочинцями (мається на увазі протидія вчиненню злочинів), але, згідно з цим Законом, основною метою прийняття нового Закону є створення Національної поліції як органу виконавчої влади, який служить суспільству та охороняє права та свободи людини, громадський порядок та громадську безпеку. У ст. 2 Закону визначено, що поліція також надає допомогу особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій її потребують. Більше того, кожен СП зобов'язаний (згідно зі ст. 18 Закону № 580): надавати ПМД постраждалим від правопорушення, нещасних випадків, а також людям, які опинилися у безпорадному стані чи ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я. Поліція виконує одну з основних функцій, а саме – функцію забезпечення громадської безпеки. Для цього органи Національної поліції наділені особливими державно-владними повноваженнями. Саме їм присвячено 4 розділ цього Закону № 580, а також детальніше п.4 постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про Національну поліцію України» від 28.10.2015 року № 877. ст. 23 Закону вказує, чим саме займається та які виконує функції поліція. Серед цих функцій виділено також: застосування можливих заходів для надання невідкладної (як долікарської, так і медичної) допомоги постраждалим від кримінального чи адміністративного правопорушення, нещасних випадків, а також людям, які опинилися у ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я. Розберемо аспекти надання ПМД СП. По перше: ПМД – це надання медичної допомоги постраждалому у залежності від характеру та виду травми, нещасного випадку або раптового стану (зупинка кровотечі, накладання пов'язки на рану, штучне дихання, масаж серця, введення протиотрути та ін.). СП повинен надавати ПМД людині яка знаходиться у невідкладному стані серед усіх інших осіб, які зобов'язані надавати цю допомогу людині у невідкладному стані (рятувальники аварійно-рятувальних служб, працівники державної пожежної охорони, фармацевтичні працівники, провідники пасажирських вагонів, бортпровідники та інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми професійними обов'язками повинні її надавати). Для того, щоб не піддатися паніці

і правильно надати ПМП, потрібно виконувати наступні правила її надання. Забезпечте повну безпеку потерпілому, собі та оточуючим. Викликайте спеціалістів за телефоном, рацією (рятувальники, ШД). Створіть комфортну фізичну і психологічну обстановку. При наданні ПМД важливо захистити себе від інфекційних захворювань та інших небезпек. Завжди перевіряйте наявність небезпек, які можуть поставити під загрозу вашу безпеку, перш ніж наблизитися до хворої або пораненої людини (небезпечний електричний провід, пожежа, вода, що прибуває). Переносити людину в інше місце необхідно лише в небезпечних ситуаціях, коли вона лежить на проїжджій частині, у бруді, воді або поблизу вогню. У всіх інших ситуаціях ви можете лише погіршити його стан (наприклад, при травмах внутрішніх органів, черепно-мозкових травмах, особливо при травмах і переломах шийного відділу хребта з загрозою або пошкодженням спинного мозку). Не підстилайте під голови жертви валик. Перевірте ознаки життя у постраждалого: намагайтеся пульс, приклавши свої пальці до його сонної артерії; перевірте дихання – нахиліться до його рота і носа і постарайтеся відчути та почути його подих; оцініть свідомість потерпілого, злегка його струсивши за плечі і поставивши запитання. Існує багато протипоказань до ПМД: 1. При аваріях і завалах не намагайтеся будь-якими засобами дістати потерпілого (додасте йому травм та погіршуєте його стан). 2. При непритомності не намагайтеся запобігти западанню мови і витягнути її назовні (переверніть людину на бік). 3. При ознобі не намагайтеся зігріти людину, не загортайте її ковдрами і не обкладайте грілками. 4. При опіках не змащуйте пошкоджену шкіру олією чи жирним кремом (потрібно лише охолодити опіки). 5. При судомному нападі не намагайтеся розтискати зуби потерпілому, вставляючи між ними будь-які предмети. Основи надання ПМД: перевіряйте основні ознаки життя потерпілого: пульс, дихання, свідомість; уникайте прямого контакту з кров'ю, блювотними масами та іншими біологічними рідинами; надягайте захисне спорядження та рукавички при лікуванні будь-кого з відкритою ранною або дихальний бар'єр – при штучному диханні; мийте руки водою з милом або обробляйте їх антисептиком перед і відразу після надання ПМД; викликайте ШД, якщо потрібна негайна професійна допомога. Непрямий масаж серця (він допомагає відновити скорочення серця, без яких воно не перекачує кров, і тканини організму не надходять кисень; за наявності у потерпілого пульсу та дихання виконувати масаж серця не потрібно; якщо ви помітили відсутність пульсу, тоді необхідно зробити непрямий масаж серця за такою технікою: покладіть його на тверду поверхню і визначте розташування мечоподібного відростка (закінчення грудини, найкоротша і вузька частина) і прикладіть основу

долоні на 3 см вище; натискання на точку компресії повинні відбуватися строго основою долоні, пальці стикатися з грудьми потерпілого не повинні; виконуйте ритмічні поштовхи строго вертикально, грудна клітка потерпілого повинна продавлюватися на 4–5 см (підліткам така дія здійснюється долонею однієї руки, а грудним дітям – вказівним і середнім пальцем однієї руки). Штучне дихання «рот-в-рот» та «рот-в-ніс» (це найефективніший і найчастіше необхідний реанімаційний захід. Щоб його виконати необхідно: повернути голову потерпілого на бік і переконатися у прохідності верхніх дихальних шляхів, при необхідності видаливши пальцем сторонні предмети з ротової порожнини або носових ходів; закинути голову, утримуючи його шию рукою (якщо немає підозри на травму голови та шиї, хребта); затиснувши носа постраждалого пальцями, своїми губами притулитися до губ постраждалого і зробити сильний видих у його легені; якщо при цьому його грудна клітка піднялася, зрушила, значить ви все робите правильно). Зупинка кровотечі (не можна витягувати з пошкодженого місця будь-які сторонні тіла, що стирчать в ньому; кровотеча буває венозна (необхідно накладити асептичну пов'язку), капілярна (на рану накладити марлю, поверх неї кілька шарів вати і туго забинтувати) і артеріальна (потрібно сильно притиснути артерію пальцем або кулаком вище за поранення); при пошкодженнях кінцівок найкращим способом вважається накладення джгута, накладати його краще трохи вище за рану на м'яку підкладку і записати час, бо джгут може перебувати на тілі обмежений час, а на рану також накладити пов'язку; не потрібно «чистити» рану – заливати її зеленкою/йодом/спиртом, щоб продезінфікувати, можна лише акуратно видалити наявне забруднення по краях рани). Опік (видаляти одяг потрібно не віддираючи, а акуратно обрізаючи тканину навколо рани; необхідно усунути фактор, що вражає (вогнь, острі, електричний струм і т.п.); потім видалити одяг та обливи рану прохолодною водою, наклавши стерильну пов'язку та холод; не варто обливати олією чи мазати жирним кремом опікову поверхню, це абсолютно ніяк не допоможе потерпілому, але значно погіршує прогноз нормального загоєння рани та часто заважає проведенню невідкладних операцій). Утоплення (потрібно витягти постраждалого з води, покласти його таким чином, щоб голова була внизу, наприклад животом на своє коліно, очистити дихальні шляхи від різних сторонніх тіл; якщо у потерпілого відсутність дихання та/або пульсу, то відразу ж починайте робити йому непрямий масаж серця та штучне дихання). Сонячний удар (необхідно перенести потерпілого в прохолодне, захищене від сонця місце, звільнити його від об'ємного одягу, роззути, послабити ремінь, покласти на шию і голову прохолодний вологий

рушник і піднести до носа, по можливості, нашатирний спирт). Обмороження (при глибоких обмороженнях розтирання робити не можна; також не можна при легких обмороженнях розтирати постраждалого снігом; насамперед потрібно перенести жертву в тепле місце, зняти з нього одяг, відморожену ділянку тіла укутати; дайте гарячу їжу чи гаряче пиття). Епілептичні судоми (не намагайтеся стримувати постраждалого; не розтискайте щелепи і не засовуйте будь-що в рот; якщо ви помітили, що хтось на межі припадку і ось-ось впаде, постарайтеся зробити все, щоб людина при падінні не зашкодила собі щось; під голову йому добре покласти щось м'яке і розстебнути гудзики на шії та грудях, максимально полегшивши процес дихання).

Література:

1. Strote J, Harper RA. Use of Emergency Medical Services by Police. *Prehosp Emerg Care.* 2019 May-Jun;23(3):327–331. doi: 10.1080/10903127.2018.1511018

НАСИЛЬСТВО НАД ОТОЧУЮЧИМИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ

Педорич А. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін,
Академія Державної пенітенціарної служби
м. Чернігів, Україна*

На сьогоднішній день однією з гострих проблем, які постають перед сучасним українським суспільством це прояви насильства в сім'ї. Так практика останніх років доводить концептуальне осмислення цього питання на державному рівні. Свідченням цього є і прийняття законодавчої бази, і створення кризових центрів роботи з тими, хто потерпає від насильства [14].

Відомий польський спеціаліст із попередження домашнього насилля Л. Аларкон, дає таке визначення поняттю насилля – це дії, які чиняться однією (або декількома) особами й характеризуються такою ознакою – той, хто здійснює насилля, має значні переваги (фізичні, психологічні,